

A 1866/presidiet

Tekijä Keskiryhmä

Käsittelijä Puheenjohtajisto

**Jäsenehdotus
pohjoismaisesta varautumisyhteistyöstä****Ehdotus**

Keskiryhmä,, ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se tilaa "Stoltenberg II" -raportin, jossa tarkastellaan sekä sotilaallista valmiutta että siviilivalmiutta.

Keskiryhmä,, ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

*että se pyytää vuosittaista raporttia ministereiltä, jotka vastaavat yhteiskuntaturvallisuudesta sekä kriisi- ja katastrofivalmiudesta.***Taustaa**

Itämeren ja arktisen alueen turvallisuuspoliittinen tilanne on heikentynyt sen jälkeen, kun pohjoismaista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa käsittelevä nk. Stoltenbergin raportti julkaistiin vuonna 2009. Alueiden strateginen merkitys on samalla kasvanut. Pohjolan asemaa matalan jännitteen alueena uhkaa suurvaltojen kasvava kilpailu.

Yleisesti vallitsevan käsityksen mukaan Stoltenbergin raportin suositukset on suurimmaksi osaksi toteutettu. Jäljellä on kuitenkin vielä ehdotuksia, esimerkiksi pohjoismaista kriisi- ja katastrofiryksikköä koskevia, joiden toteutuminen ei ole vielä riittävää. Stoltenbergin raportin jälkeen ulkoministereille on esitelty samaa aihetta käsittelevä Bjarnasonin raportti kesällä 2020. Siinä annetaan suosituksia pohjoismaiseen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen yhteistyöhön ottaen huomioon uudet globaalit tekijät kuten hybridiuhat sekä ilmastonmuutokseen ja kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän rapautumiseen liittyvät uhat. Varautumista käsitellään Bjarnasonin raportissa vain pandemian näkökulmasta.

Keskiryhmän mielestä edellä mainittujen turvallisuuspoliittisen tilanteen muutosten pohjalta on tarpeen laatia uusi Stoltenbergin raportti, jossa sotilaallinen valmius ja siviilivalmius ovat keskiössä.

Varautumisen käsite sisältää sekä sotilaallisen että siviilinäkökulman, samalla tavoin kuin tekee ”kokonaispuolustus”, ”yleinen turvallisuus” tai ”yhteiskuntaturvallisuus”. Kysymys on siis yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpidosta vakavissa häiriötilanteissa. Puhutaan jopa resilienssistä, yhteiskunnan kyvystä säilyttää toimintakykynsä uhkatilanteissa ja selvitä kriisitilanteista.

Pohjolaa lähitulevaisuudessa uhkaavat todennäköisimmät kriisitilanteet eivät ole pelkästään sotilaallisia. Sen vuoksi Pohjoismaiden neuvosto julkisti pohjoismaisen yhteiskuntaturvallisuusstrategian vuoden 2019 lopussa. Sen jälkeen olemme joutuneet koronakriisin aikana toteamaan, että pohjoismainen varautumisyhteistyö on epäonnistunut suuresti monista alalla solmituista pohjoismaisista sopimuksista huolimatta.

Keskiryhmä ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto saa ministerineuvoston vuotuisen ulkopoliittikkaa ja turvallisuutta käsittelevien raporttien lisäksi vastaavan raportin yhteiskuntaturvallisuudesta ja kriisi- ja katastrofivalmiudesta vastaavilta ministeriltä. Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto piti yhteisen videokokouksen varautumisesta vastaavien ministerien kanssa lokakuussa 2020. Kokouksessa annettiin ymmärtää, että hallitukset aliarvioivat pohjoismaisen yhteistyön merkityksen varautumiseen liittyvissä kysymyksissä. Ministerien mielestä nykyiset pohjoismaiset yhteistyörakenteet toimivat riittävän hyvin. Tässä ministerit ovat täysin eri mieltä kuin Pohjoismaiden neuvosto.

Keskiryhmä on puoltanut turvallisuuskysymyksiä käsittelevän pohjoismaisen ministerineuvoston perustamista. Haluamme nostaa turvallisuuden virallisesti pohjoismaiseen päiväjärjestykseen, koska se vahvistaisi turvallisuuspolitiikan pohjoismaista valmistelua ja kytkisi sen selkeästi parlamentaariseen vastapuoleen, Pohjoismaiden neuvostoon.

Pohjoismainen puolustusyhteistyöhanke Nordefco vauhdittui Krimin kriisin jälkeen. Keskiryhmä toivoo, että koronakriisillä on samanlainen vaikutus pohjoismaiseen varautumisyhteistyöhön.

Videokokous 25. tammikuuta 2021

Anders Eriksson (ÅF)

Anna Kolbrun Arnadóttir (Mifl)

Arman Teimouri (L)

Bertel Haarder (V)

Edmund Joensen (sb)

Erling Bonnesen (V)

Heidi Greni (Sp)

Inga Sæland (Flf)

Janine Alm Ericsson (MP)

Jaspur Langgaard (sb)

Joakim Strand (sv)

Jouni Ovaska (kesk.)

Ketil Kjenseth (V)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Linda Modig (C)

Magnus Ek (C)

Mikko Kinnunen (kesk.)

Mikko Kärnä (kesk.)

Ole André Myhrvold (Sp)

Outi Alanko-Kahiluoto (vihr.)

Simon Holmström (HI)

Torhild Bransdal (KrF)